

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

11. Quos hæreticos, & quibus in rebus vitare debeamus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

prima sententia apparet, quoniam idem censeri solet de ceteris similibus. In odijs enim, & pœnis, appellatione clausulæ generalis, non intelliguntur, quæ specialem habent rationem: nam nomine Clericorum, Beneficiorum; Dignitatum non accipiuntur Episcopi, aut Patriarche; nec nomine Curialium in vrbe intelliguntur Cardinales: nec voce Clericorum, aut Beneficiorum comprehenduntur Regulares, quamuis ipsi quoque sint, & Clerici, & Beneficij: In privilegijs tamen, & fauoribus, nomine & clausula generali comprehenduntur, quæ specialem etiam rationem habent: Ergo si privilegio aliquo facultas datur absoluedi à quibuslibet casibus, seu criminibus in Bulla Cœnæ Domini comprehensis; videtur etiam concedi facultas absoluedi ab hæresi. In hac re simpliciter dicendum existimo, secundam sententiam esse veram, & magis esse stylo, & consuetudini Romanæ Curie adherendum, quam auctoritatibus, aut rationibus. Et proinde, quia stylos, & versus Curie Romanæ habet, ut sub huiusmodi clausula generali, hæresis non comprehendatur, id eo vbi, & more, secunda opinio præferri debet. De hoc stylo, & vsu sic ait Mandosius in praxi signaturæ gratiæ in verbo Absolutio ab hæresi absoluitur ab hæresi extra Curiam, committuntur inquisitionibus illarum partium: si in curia nemo se intronitit, nisi facta inquisitio, ac illius Præfetti. Vnde mihi est magnum argumentum ad secundam sententiam probandam, videlicet, si inquisitoribus est privilegium concessum, ut ipsi facultatem habeant absoluedi ab hæresi, ergo per clausulam generalem, non videtur Pontifex huiusmodi facultatem alijs concedere; nam derogaret magna ex parte privilegium inquisitorum, & Pontifex non solet per concessiones generales sic derogare. Aiunt quidam ita esse declaratum à Gregorio XII. anno salutis 1276. & à Pio V. anno 1572. si ita est, bene est. Sed huiusmodi viuz vocis oracula sepe nobis certò non constant, cum tamen certius constare soleat stylos, & mos curie, quem in hac parte sequendum existimo, ut paulo ante dixi.

Decimotertio queritur, An quando alicui datur expressè facultas absoluedi hæreticum vi Pontificiæ Constitutionis, aut privilegij, intelligatur eiusmodi facultas data solummodo in foro interiori conscientie, an verò etiam in exteriori foro? Respondeo, tantummodo intelligi concessam in foro interiori. Sic Sotus, Couarruuias, Nauarrus & Simancas locis citatis; & Ledesmas 4. p. 2. quæst. 26. art. 1. ad finem. Nam huiusmodi facultates concedi solent ob spiritualem tantummodo animorù salutem, ut quis foro pœnitentiæ possit ritè sua crimina confiteri, & alia Ecclesiæ Sacramenta percipere: non igitur conceduntur cum iactura, & detrimento Ecclesiasticæ disciplinæ: & proinde in foro exteriori vim non habent, ne Ecclesiasticæ censuræ enerventur, & Iudicium mandata, & sententiæ contemnantur. Hinc est, ut quamuis Titius hæreticus, vi eiusmodi facultatis expressim datæ, absoluetur in foro conscientie; in foro tamen Ecclesiæ exteriori adhuc possit accusari, denunciari, citari, capi, torqueri, & puniri. Glossa, in c. Gaudemus, de

divort. verbo, poterit. Paulus, in l. cum eos populos. c. de de summa Trinit. & fide Cathol. & Glossa in cap. 2. de schismat. Abbas, Cardinalis, & Glossa, in cap. de his, de accusationibus. Glossa in c. vlt. q. 25. item Glossa, & Imola, & alij cap. 2. de emptio. & vendit. Item, in foro conscientie absoluitur quis, ut particeps fieri possit suffragiorum communium Ecclesiæ; & ut occultè, vbi, & quando eius crimen & excommunicatio comperta non sunt, aut vbi nulla existit aliorum offensio, possit cum ceteris Catholicis, sermones, & commercia habere, ad Sacramenta & cætera diuina accedere; at eo ipso, quod non est in foro exteriori absolutus, debet publicè, aut vbi nota sunt eius excommunicatio & crimen, sese gerere tamquam excommunicatum, ab aliorum consortio, & à Sacramentis, & diuinis abstinere: alioqui si presbyter sit, & publicè Missæ sacrificium faciat & offerat, irregularis habebitur, & tamquam irregularis iure, ac merito punietur.

Decimo quarto queritur, An hæreticus imminente mortis tempore, aut periculo, absolui queat à quouis Presbytero? Respondeo, posse: Ratio huius est, quia eo temporis momento plenam, tum à peccatis, tum à censuris absoluedi facultatem voluit Ecclesia Presbytero confessionem excipienti, concedere. Cæterum, qui tunc absoluitur, postea, si mortis periculum, & discrimen euaserit, debet præsentem se exhibere ei, cui hæresis absolutio erat reseruata; alioqui nisi id fecerit, in excommunicationem relabatur: ut colligitur ex cap. eos, qui, de sententia excom. in 6. Et Presbyter eius confessionem excipiens, & eum absolvens, debet de hoc, ipsum admonere.

Cap. XI.

Quos hæreticos, & quibus in rebus vitare debeamus.

Primo queritur, An omnes hæreticos, eo ipso, quòd sunt excommunicationis vinculo obstricti, vitare debeamus. Quia omnem excommunicatum deuitare oportebat: publicum quidem, tum occultè, tum publicè. Occultum verò, secretè, non tamen publicè. Postea verò edita est ab Ecclesia constitutio, qua decretum est, ut non omnes excommunicatos vitare debemus Constitutio huiusmodi incipit, Ad euitanda, & teste Nauarro in Manua, cap. 27. num. 34. & de pœnit. dist. 6. cap. laboret, num. 10. edita est à Martino V. Sed est adhuc controuersia, an omnes excommunicatos publicos vitare oporteat, occultos non item? Duplex opinio est: Prima sentit, debere nos deuitare omnes publicos, & notorios excommunicatos, quoniam ita est in Concilio Basiliensi Sess. 20. constitutum, vbi promulgata constitutio est, ut vitentur excommunicati, tum denunciati, tum notorii, & manifesti. Quam Constitutionem Concilium Lateranense sub Leone X Sess. 11. recepit. Ex qua sententia colligitur, ut vitare nos oporteat omnē hæreticū, tum expressim denunciati, tum publicū, & notoriū. Ita Nauarrus in Manua. c. 27. num. 34. & 35. Adrian. q. 3. de Clauibus in 4. Couar. in c. Alma mater p. 1. §. nu. 27. & sequ. Medi. de

Pauis tract. 2. quest. 22. Abbas, & Felinus, vt refert Couarruias.

Secunda opinio docet, tantummodo nobis esse vitandos excommunicatos nominatim denunciatos, & notorios Clericorum percussores, qui nulla tergiversatione celari possunt: quoniam in Concilio Constantiensi edita est constitutio, vt hæc duo solum excommunicatorum genera vitari deberent. Sic B. Antonin. p. 3. tit. 25. cap. 3. quem sequuti sunt Ange. excommunicatio. 8. num. 3. Rosel. excommunicatio 6. num. 4. 4. Silu. excommunicatio 5. q. 3. Caiet. in sum. absolutiois impedimenta, & cap. excommunicat. minor. Mai. 4. dist. 18. q. 3. Sotus 4. dist. 22. q. 1. art. 1. Ledesmius 4. q. 23. ar. 1. Victo. in sum. de Sacramento, tract. de excommunicat. Tabie. interdictum 3. quest. 9. Armil. excommunicatio. num. 50. Et hæc sententia est vsu recepta. Ex qua deducitur, posse tuta conscientia Catholicum sermones conferre, & ciuilia commercia inire cum hæreticis, qui sunt in Anglia, Gallia, Germania, & Polonia: quoniam licet publicè sint hæretici, & proinde notorie excommunicati, non sunt tamen expressim, & nominatim denunciati, neque notorii Clericorum percussores. Ex qua etiam opinione multa alia, de quibus solet passim queri, diluuntur; de quibus in præsentia sigillatim dicemus.

Secundo queritur, An Catholicis liceat cum Hæreticis simul orare, & precari Deum, & rem diuinam cum eis audire, & conciones sacræ, funus item hæretici comitando ad sepulturam deferre; & alijs huiusmodi diuinis, & sacris rebus interesse? Respondet Nauarrus, quando hæretici non sunt expressim, & nominatim denunciati, aut notorii Clericorum percussores, id licere facere: dummodo id fiat citra vllam Catholicorum offensionem, & communicationem rituum, & cæremoniarum hæreticarum. Nauar. consil. 15. de hæret. num. 2. & 4. & consil. 16. num. 8. eo. tit. Secus, quando sunt denunciati.

Tertio queritur, An liceat in templo, in quo sepulti sunt hæretici, rem diuinam, & sacram facere? quod est querere, An profana facta sit Ecclesia, in qua sepultus est hæreticus? Respondet Nauarrus, Minimè; si hæreticus non sit nominatim denunciatus, nec notorius Clericorum percussor: & proinde in eo templo posse tutè, ac citra omnem scrupulum, & suspicionem mali, diuina, & sacra fieri. Nauar. consil. 15. num. 4. de hæret. Nam Ecclesia violatur, & polluitur, cum in ea sepelitur paganus, Iudæus, infidelis, Excommunicatus, c. Ecclesiam 1. c. Ecclesiam 2. de consecr. dist. 1. c. Sacris de sepult. c. Consultasti, de consecrat. Ecclesia c. ad hæc, de prin. Clem. 1. de sepult. Sed hoc intelligitur de Excommunicato denunciato, quoniam quem, dum in viuus erat, vitare debebamus, mortuum quoque deuitare debemus: hoc autem locum habet in eo excommunicato, qui est publicè denunciatus, Nauar. consil. 15. num. 4. de hæret.

Quarto queritur, An vbi hæretici manifesti sunt, & notorii, sed expressim minimè denunciati, aut notorii Clericorum percussores, liceat Catholicis eorum templa adire, ingredi, & in eis preces fundere, rem diuinam, & conciones hæreticorum audire, ad eorum postea errores confutandos, & hæreticam impietatem euertendam? Respondeo ex sententia Nauar. consil. 15. num.

3. & 4. de hæret. id esse licitum facere sub triplici conditione; Prima, ne in Catholicorum animis vlla offensio generetur. Secunda, ne vlla sit communicatio ritus, cæremoniarum, ac impietatis hæreticæ. Tertia, ne vllum periculum immineat propriæ perfidie, subuersionisque, & Catholicæ religionis contemptus.

Quinto queritur, An Catholicis liceat matrimonia contrahere cum hæreticis, qui non sunt expressim denunciati, nec manifesti Clericorum percussores; vt in Germania, Gallia, & Polonia; vbi Catholicis cum hæreticis permitti viuere solent? Respondeo, certè apud omnes constare, esse canonicum, & Ecclesiastico decreto interdictum matrimonium Catholicis cum hæretico, c. eene & sequen. 28. q. 1. licet contractum valeat iuxta Glossam in c. non oportet. 28. quest. 1. & iuxta Theologos in 4. dist. 29. Sed caput questionis est; an ijs in locis, in quibus Respublica ciuilis est ex hæreticis, & Catholicis commixta, ita vt inter amicos ipsos, consanguineos, & affines alij sint Catholici, hæretici alij, liceat Catholicis cum hæreticis sibi, aut amicis vinculo, aut cognationis necessitudine aliàs non interdicta coniunctis inire matrimonia; quoniam se consuetudine receptum faceret? Questionem mouet ex vna parte, quòd huiusmodi coniugia Ecclesia prohibeat; ex altera verò, quòd matrimonium sit ciuile quidam hominum contractus, & quòd eiusmodi coniugia cum hæreticis contrahantur: non quidè propter hæresim; sed propter amicitie leges, & iura, aut cognationis, & generis necessitudinem conseruandam, aut ad communem Respublicæ statum, & conditionem tuendam: quia cætera humana, & ciuilia commercia sunt Catholicis cum hæreticis communia. Quidam sentiunt licere Catholicis id facere, non quidem iure, sed consuetudine recepta, quæ iuri Canonico derogat; modò tamen Catholicis, siue vir, siue femina, cum hæretico matrimonium contrahens, sua sponte omnino, & tutè eodem, & religionem Catholicam profiteri in omnibus permittatur; alioqui enim iure diuino interdictum est Catholicis cum hæretico coniugium. Vbi fuerit id consuetudine præsertim facta, & tolerata à Romano Pontifice receptum, tuta conscientia fieri potest nam consuetudo moribus vtiendum recepta, vim habet contra leges & Canones: hoc colligi videtur, ex Nauar. consil. 1. de constitutionibus num. 59. & 60.

Sexto queritur, An ijs in locis vbi hæc matrimonia contrahuntur, ea pacta sint iure permissa, vt suscepti liberi, si masculi fuerint, patris sectam hæreticam profiteantur, si feminae, Catholicam matris religionem teneant, & colant: Aut, vt primogenitus hæreticæ patris impietati adhærescat; secundogenitus matris fidem, & religionem Catholicam sequatur, & sic vicissim in cæteris hoc ordine seruato? Respondeo; cum Nauar. consil. 1. de consil. num. 63. pacta eiusmodi esse turpia, nefaria, & impia, tum contra ius Ecclesiasticum, tum contra ius diuinum. Nam Ecclesia constituit, vt ex alterutro parente Catholico suscepta proles Catholicæ Religionis sacris inicietur. cap. ex litteris de consecr. infidel. & cap. Iudæi 22. questione 1. Pugnans verò cum iure diuino

diuino eiusmodi pacta, quoniam paruulis vfu rationis carentibus, cura parentum ministrare, & præbere debet remedia ad salutem neces- saria; ergo filij paruuli instituendi sunt in fide, & religione Catholica, vt in ea salui fieri queant.

Septimò queritur, An vbi Catholici sunt cum hæreticis commisti, liceat Catholicis à suis Parochis, & Episcopis, qui denunciati non sunt, hæreticis, Sacramenta recipere? **Respondet** quidam, fas esse, recipere, vt docet Nauar. *consil. 15. de heret. num. 2.* cum his conditionibus. Prima, ne vlla inde oriatur Catholicorum offensio. **Secunda**, vt in Sacramentis ministrandis, & recipendis legitima Ecclesie forma seruetur, & ministri verè sint Sacerdotes, verè Episcopi. **Tertia**, ne vlla sit communicatio ritus, ceremoniarum, & hæreticæ prauitatis. **Quarta**, ne vllum imminuat Sacramenta percipienti periculum erroris in Fide. **Denique** dummodo Parochi, vel Episcopi nõ sint publicè, & nominatim denunciati tanquam excommunicati. Sed certè mihi hæc sententia valde dubia videtur: nam licet nemo vitare debeat hæreticos, quatenus excommunicatos, nisi nominatim denunciati fuerint, vel notorij Clerici percussores at ab eis Sacramenta recipere prohibemur; non solùm, quia sint excommunicati, sed quia hæretici, non quidem sola voluntate, & animo, sed verbo, vel sermone quoniam hæretici, teste S. Thoma 2. 2. *quest. 39. art. 3.* omni iurisdictione carent, & eodem teste *p. 3. quest. 82. artic. 7. 2.* conferre nequeunt Sacramenta.

Octauò queritur, An filij hæreticorum, vbi sunt cum Catholicis, commisti possint admitti ad scholas Catholicorum, quando in adulta sunt ætate, & parentum errore decepti? **Respondet** cum Nauar. *consil. 1. de consil. num. 64.* Posse tuta conscientia admitti, quoniam quamuis sint hæretici notorij, non sunt tamen expressim denunciati, aut notorij Clericorum percussores.

Nonò queritur, An Catholico in prædictis locis liceat de sacro Baptismatis fonte suscipere filium hæretici, ita vt Catholicus sit susceptor eius; & an contra liceat hæreticum admittere, vt filium Catholici è sacro fonte suscipiat? **Respondet**, Catholico quidem licere hæretici filium de sacro fonte suscipere; quoniam non debet hæreticos vitare, vt *hactenus sepe iam diximus.* Et hoc locum habet solùm, vbi Baptismus ritu, & more Catholico ministratur: non autem si ritu hæretico, aut scismatico detur, Nauar. *consil. 1. de consil. num. 66.* Sed **questio** est, an liceat Catholico hæreticum in sui filij susceptorè asciscere? **Respondet** fas illi non esse, eum asciscere: nam licet factum teneat, peccatum tamen est in hæretico ad hoc admittendo. Est enim Ecclesie lege, siue præcepto interdictum, ne hæreticus sit in Baptismo susceptor: nam qui è sacro fonte aliquem suscipit, iuxta Ecclesie Canones, decreta, & mores, debet susceptum prima Fidei, & religionis Christianæ elementa, & præcepta docere. Nauar. loco citato.

Decimò queritur, An Catholici tuta conscientia possint interesse Missarum sacrificijs, que faciunt, & offerunt Græci, Armeni, & Rutheni.

Vbi vnà cum Latinis permitti commorantur Græci & ceteri, qui ritu, & more Græco rem diuinam faciunt, & an Latini eiusmodi Missas & græcica sacra audientes, Ecclesie præceptum obseruent de Missis in diebus festis audiendis? **Respondet**, eos tütò posse interesse, & Ecclesie præcepto satisfacere; quoniam Græci, licet sint notorij schismatici; non sunt tamen vitandi, quia nec sunt expressim denunciati, nec manifesti Clericorum percussores; Ritus etiam Græcanici, in re diuina, & sacrificijs faciendis, sunt catholici, à sanctis patribus traditi, Basilio népe, Chrysostomo, & alijs; & proinde, qui græcica sacra audiunt, suo officio, & Ecclesie præcepto satisfaciunt. Nam Græci legitimo suo more, & instituto sacris operantur, Et Ecclesie præceptum non est, vt rem diuinam audiamus hoc, aut illo ritu; sed simpliciter, vt diebus Dominicis, & festis rem sacram audiamus.

Vndecimò queritur, An cuique ab hæresi reuertenti, liceat ab excommunicato Catholico presbytero in extremo vitæ discrimine Pœnitentiæ Sacramentum accipere? **Respondet** iuxta prædicta, si non sit expressè denunciatus, aut notorius Clerici percussor, fas esse percipere: quoniam huiusmodi presbyter excommunicatus vitari non debet, nec ei abrogare creditur Ecclesia iurisdictionem in tanto vitæ periculo pœnitentis. Sed dubia quæstionis est, An liceat percipere, quando est nominatim denunciatus, vel notorius Clerici percussor, quem vt vitemus, Ecclesia præcepit? **Dux** sunt opiniones, quarum vnà affirmat, id licitum esse facere. Siluester

verb. Confessor. 1. q. 20. & Confessor 3. q. 6. Maior. in 4. dist. 19. q. 1. Sotus in 4. dist. 18. q. 4. art. 4. Antonius par. 3. tit. 14. cap. 19. in 15. conditione. Paludanus 4. dist. 25. q. 1. art. 3. ad 3. Canus de pen. 5. fol. 83. Tabienfis verb. Absolutio num. 32. Et Aimilla verb. Absolutio. 12. Glossa in cap. non est vobis, de sponsalib. Caietanus in sum. Absolutio pœnitentiæ, & Nauarrus in Manuali capitulo vigesimo sexto, numero vigesimo sexto, & capitulo 27. numero 272. Altera sententia negat id iure fieri posse, quam tuetur Ledesmius 4. quæstio. 21. art. 6. Pisana verb. Confessio 3. num. 9. & Couarruias in cap. Alma mater. par. 1. §. 6. num. 8. Ratio eorum est; quoniam caret omni iurisdictione excommunicatus nominatim denunciatus. Sed prima sententia est verior, vt ex sequenti quæstione patebit apertè.

Duodecimò queritur, An iure possit Catholicus pœnitentiæ Sacramentum percipere ab hæretico presbytero, in extremo vitæ periculo? **Duas** hac de re opiniones inuenio, earum vnà negat, id iure facere posse, quæ videtur esse communis opinio Theologorum, & Canonici iuris interpretum: ita docet S. Thomas par. 3. q. 82. art. 7. ad 2. & in 4. dist. 19. q. 1. art. 2. ad 7. & dist. 17. q. 3. art. 3. q. 2. ad 2. Idem senserunt Innocentius, Hostiensis, Ioannes, Andreas, Abbas, Ancharanus, Butrius, Felinus, Philippus contra Glossam in cap. Non est vobis, de sponsalibus. Ita quoque Sotus in 4. dist. 18. q. 4. art. 4. Siluester Confessor 1. q. 20. Nauarrus in Manuali cap. 26. num. 26. Pisana verb. Confessio 3. §. 9. Glossa in cap. ad hoc. verb. Malus, Couarruias in cap. Alma mater, par. 1. §. 6. num. 8. vbi citat Adrianum & Medinam.

non quidem eam, qua afficitur is, qui est hereticus, cum nullo in Fide mentis errore sit lapsus: sed eam, quæ contrahitur ob crimen notorium, dignam ea poena, quæ in iure Canonico dicitur Depositio, qua Clericus ab officio amoueretur: nam prædicta peccata sunt crimina digna eiusmodi Ecclesiastica poena, quamvis omni interno Fidei error careant: & propterea cum manifesta, & publica sunt, eo ipso, irregularitate suam in Fidem afficiunt. Quæres, an qui prædicta professus fuerit publicè, sed metu mortis; irregularitatem contraxerit? Quæstionem mouet ex vno capite, quoniam leges humane non tenent conscientias cum probabili mortis periculo; ex altero vero capite, quia Ecclesia istiusmodi peccatores ad ordines non promouet sine indulgentia, & dispensationis beneficio. Dices, nullo mortis metu tales homines a peccato contra confessionem Fidei excusari, quia iure diuino ad fidem confitendam compellimur. Contra hoc vrget obiectio, quia licet sit peccatum contra ius diuinum, irregularitas tamè iure tantùm Ecclesiastico contrahitur: at merus mortis ab Ecclesiastico iuris poenis excusat. In hac quæstione probabilis quibusdam videtur, eum hominem irregularitatem contraxisse: hanc enim poenam videtur Ecclesia constituisse generatim in eos omnes, qui diuino iure violato, à Fide, & Religione Catholica extoto, vel ex parte deficiunt. Contra verò alijs videtur, eum quidem à peccato non excusari, sed irregularitatem non contrahere, quia non creditur Ecclesia cum graui vitæ periculo hanc poenam irrogare. Sed de hac re suo loco dicam, cum de irregularitate tractabo.

Cap. XII.

De alijs hereticorum poenis.

Primo queritur de tertia hereticorum poena, quænam sit? Respondeo, hereticorum bona ipso iure esse fisco addicta. cap. cum secundum leges, de heret. in 6. De hac poena Direct. Inquisit. 3. q. 109. & sequen. & ibidem Schol. 151. Simanc. de Cathol. institut. tit. 9. Zanchi. de heret. cap. 25. Alphonfus Castri. lib. 2. de iusta heret. poenit. cap. 5. Brū. lib. 5. de heret. c. 6. Antonius Gomez tom. 3. var. resolut. cap. 14.

Secundo queritur, An hereticus sit ipso iure ante vllam in iudicio sui delicti condemnationem suorum bonorum dominio in foro conscientie priuatus? Dux sunt sententia, quarum vna negat, altera affirmat. Verùm de hac quæstione quinto libro differui cap. 7. q. 2. cum vnauerſim de lege humana breuiter disputarem, vbi tamquam probabilior mihi magis placuit opinio, quæ affirmat, eum esse priuatum.

Tercio queritur, An hereticus, ipso facto, debeat in conscientie foro bona sua fisco tradere ante sui criminis condemnationem? Dux sunt opiniones, è quibus vna affirmat, altera negat: de qua controuersia eo, quo diximus libro, disputauimus, cap. 7. q. 1. & 2. vbi magis eam sententiam probauimus, quæ negat eum ad id vllò iure, aut lege compelli.

Quarto queritur, An hereticus post sui cri-

minis condemnationem, statim in foro conscientie debeat sua bona fisco reddere, antequam ea fisco sibi vendicer, & capiat? Dux sunt opiniones, de quibus etiam dixi loco citato, quarum prima affirmat, eum ad id obligari, altera negat; quam etiam eo loco magis approbaui prima relicta.

Quinto queritur, An hereticus legitimè à iudice rogatus, & negans se id commississe, & propterea absolutus, tamquam innocens possit sua bona retinere, quæ fisco alicui cepisset, si in iudicio fuisset suum delictum confessus? Dux sunt opiniones, vna earum asserit, tuta eum posse conscientia retinere. Altera negat. De hac quoque controuersia, superius indicato sepè iam loco, tractaui, vbi & probabilius esse sensi, eum lege adstringi ad crimen confitendum, quoties fuerit de eo rogatus legitimè: alicui si ipsi talis animus non sit, peccatorum absolutio denegari debet: nec tamen interim eum vllò iure compellit, ad sua bona fisco reddenda. Quid si nunquam iterum de crimine rogetur, nec lege adstringitur ad id, quod antea dixit, reuocandum; nec ad bona relinquenda fisco; ei enim imputari amplius non debet, si crimen suum non prodar, si quidem nunquam amplius de eo legitimè à iudice rogetur.

Sexto queritur, An bona heretici ab eo die, quo in hæresim incurrit, ad fisco pertineant? Respondeo, lege Pontificia in cap. cum secundum leges, de heret. in 6. nihil aliud constitui, nisi bona hereticorum iure ipso esse confiscata, id est actionem, & ius fisco acquiri ad ipsorum bona. Verùm communi omnium consensu receptum est, vt exemplo eius, qui crimen læsæ maiestatis patrauit, à die commissi criminis bona heretici omnia publicentur, post declarationem delicti in iudicio factam. Sic interpretes omnes, Archidiaconus, Ioann. Andreas, Imola, Paulus in cap. cum secundum leges, de heret. in 6. & ciuilibus interpretes in l. vlt. c. l. quisquis. c. ad legem Iuliam maiestatis. Ex quo efficitur, vt donationes ab heretico quamuis occulto factæ, à die commissi delicti, post sententiam iudicis, & condemnationem criminis rescindantur: immo dotes etiam filijs datæ, à fisco vendicantur; quamuis ad onera matrimonij subleuanda dentur. Simanc. de Cathol. institut. tit. 2. num. 23. Dotes pariter à parentibus sanctimonialibus datæ, vt vitam monasticam proficentur, fisco similiter deferuntur. Simanc. de Cathol. institut. tit. 9. num. 24. Emancipationes filiorum nullius sunt momenti, l. quisquis. §. emancipationes. c. ad legem Iuliam maiestatis, & vlt. de heret. in 6. quia filij à die, qua pater in hæresim incidit, sui iuris redduntur; sicut alij liberantur, qui iure dominij, & obsequij erant heretico obstricti, cap. vlt. de heret. Omnes denique quarumlibet rerum alienationes à die criminis admissi factæ, post sententiam iudicis, & condemnationem delicti rescinduntur: vt colligitur ex eadem l. quisquis, c. l. vlt. c. ad legem Iuliam maiestatis.

Septimo queritur, An serui, siue mancipia hereticorum ob hæresim dominorum, vna cum alijs bonis publicentur, ita vt iure, fisco deferantur? Hanc quæstionem tractat in Direct. Inquisit. par. 3. q. 119. Scholiasies comment. 163. & Alphonfus Castrius lib. 2. de iusta heret. poenit. cap. 7. Respondeo,